

INFORMACE ZE ZAHRANIČNÍCH ČASOPISŮ č. 1/2020

Výběrová rešerše z Pedagogické bibliografické databáze. Plné texty článků lze objednat emailem na adrese studovna@npmk.cz

1.

„Best friends forever?“ : friendship stability across school transition and associations with mental health and educational attainment [Nejlepší přátelé navždy? : stabilita přátelství během změny školy a její vztah k duševnímu zdraví a školním výsledkům] / Terry Ng-Knight, Katherine H. Shelton, Lucy Riglin, Norah Frederickson, I. C. McManus, Frances Rice -- eng -
- Obsahuje bibliografické odkazy

In: British journal of educational psychology -- ISSN 0007-0998 -- Roč. 89, č. 4 (December) (2019), s. 585-599.

Přátelství má vztah k duševnímu zdraví a školní úspěšnosti, ale málo se ví o roli stability přátelství tj. jak si udržet jednoho kamaráda v dlouhém časovém úseku. Mnoho dětí vyjadřuje obavy z přechodu na střední školu, který s sebou přináší mnoho sociálních i akademických výzev. Zkoumáno bylo 593 dětí ve věku 11 let. Longitudinální studie proběhla na deseti britských středních školách a zkoumala vztah mezi přátelstvím se stále stejným kamarádem a 1)školními výsledky, 2)emocionálními problémy a 3)problémy s chováním. Žáci, kteří měli dlouholeté kamarády, měli i lepší školní výsledky a méně problémů s chováním. Velkou roli v udržování dlouholetých přátelství hrála i politika dané školy, pokud podporovala tvorbu dětských skupin podle přátelských vztahů.

žák ; přátelství ; přechod ze základní na střední školu ; působení ; prospěch ; emoce ; chování žáka ; longitudinální výzkum ; vztahy mezi vrstevníky ; Velká Británie ; kamarádství ; věk 11

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/476079>

2.

Classroom identification in ethnic minority and majority students : effects of relationships and ethnic composition [Náležitost ke třídě u etnických minoritních a u majoritních žáků : vliv vztahů a etnického složení] / Jochem Thijs, Abigail C. Keim, Jolien Geerlings -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: British journal of educational psychology -- ISSN 0007-0998 -- Roč. 89, č. 4 (December) (2019), s. 707-725.

Pocit náležitosti ke škole je důležitý pro přizpůsobení žáků. Předložený výzkum se soustředil na odlišnosti v pocitu sounáležitosti se školou u majoritních žáků a u žáků z etnických menšin. V úvahu byly vzaty i vztahy mezi žáky navzájem a žáky a učiteli, etnická skladba třídy a vnímaná multikulturnost výuky. Vzorkem bylo 485 žáků ze 4. - 6. ročníků nizozemských základních škol, z nichž 68 bylo tureckého a 72 marockého původu. Žáci všech etnik hlásili větší míru sounáležitosti, pokud byli méně odmítáni vrstevníky a měli více etnických spolužáků. U žáků z minorit hrála roli blízkost nebo naopak konflikt s učitelem. Negativní vrstevnické vztahy podkopávají pocit náležitosti ke škole a vztah mezi učitelem a žákem je speciálně důležitý pro žáky z etnik.

etnická menšina ; etnické vztahy ; vztahy mezi vrstevníky ; vztah učitel-žák ; psychologie chování ; pedopsychologie ; Nizozemsko ; sounáležitost ; ročník 4-6

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/476096>

3.

Determinants of university students' attendance [Faktory určující docházku vysokoškolských studentů] / Elisabeth Moores, Gurkiran K. Birdi, Helen E. Higson -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Educational research : a review for teachers and all concerned with progress in education -- ISSN 0013-1881 -- Roč. 61, č. 4 (December) (2019), s. 371-387.

Docházka vysokoškolských studentů na přednášky je většinou spojována s lepšími školními výsledky. Je považována za angažovanost studenta v jeho studiu a je také měřítkem jeho studijních úspěchů. I přes využívání technologií při výuce, přednášky a semináře tváří v tvář stále zůstávají nejčastější formou výuky na vysokých školách. Autorky článku nabízejí přehled studií na téma, zda - a jak - mohou vysoké školy docházku svých studentů ovlivňovat. Důležité role při tomto úsilí hrají: výuka (kvalita, styl a formát), vztah mezi očekáváním a politikou školy (povinná docházka, body za docházku), poskytování studijních materiálů online a individuální faktory, které jsou mimo kontrolu školy (finance, zaměstnání při studiu, demografické a psychologické faktory). Posledně jmenované, i když stojí mimo kontrolu školy, mohou docházku studenta velkou měrou ovlivňovat.

vysoká škola ; student ; docházka ; studentské chování ; školní úspěšnost ; přednáška ; seminář ; forma výuky ; kvalita vyučování ; výukový software ; zaměstnaný student ; postoj studenta ; faktor

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/476002>

4.

Deti s syndromom Dauna v uslovijach inkluzivnoj obrazovatel'noj srody DOO [Děti s Downovým syndromem v podmínkách inkluzivního vzdělávacího prostředí v předškolním vzdělávání] / Al. Sirotjuk, An. Sirotjuk -- rus -- Obsahuje bibliografické odkazy: 10

In: Doškol'noje vospitanije : organ Ministerstva prosvěščenija RSFSR -- ISSN 0012-561X -- Roč. 91, č. 11 (2019), s. 76-83.

Článek přináší přehled korektivně-rozvíjejících metod, které je možno využít v práci s dětmi s Downovým syndromem: multifunkční metody, metody rané pomoci, pro rozvíjení řeči, formování návyků čtení a matematických návyků, socializaci a adaptaci ve společnosti. V rámci těchto metod jsou nabízeny: plavání, hippoterapie, delfinoterapie aj. Využití metod ze zahraničních zkušeností (jazyk makaton, Montessori, Fröbel). Spolupráce s psychologem, defektologem a logopedem. Doplněno fotografiemi.

mateřská škola ; předškolní dítě ; předškolní výchova ; mentálně postižený ; mentální retardace ; Downův syndrom ; inkluzivní vzdělávání ; metodika ; raná péče ; vývoj dítěte ; rozvíjení schopností ; animoterapie ; adaptace ; socializace ; čtení ; matematika ; zvyk ; rozvoj řeči

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/476061>

5.

Early Tracking and Social Inequality in Educational Attainment : educational Reforms in 21 European Countries [Rané rozhodování a sociální nerovnosti ve školním prospěchu : školské reformy v 21 evropských zemích] / Herman G. van de Werfhorst -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: American journal of education -- ISSN 0195-6744 -- Roč. 126, č. 1 (November 2019) (2019/2020), s. 65-99.

Článek se zabývá promítnutím socioekonomických rozdílů do prospěchu žáka v 21 evropských zemích a klade si otázku, zda školské reformy týkající se věku, kdy se žák rozhoduje o dalším vzdělávání, dokázaly tyto rozdíly odstranit. Respondenty byli lidé narození mezi lety 1925 - 1989. V případě rozdílných povolání rodičů byly rozdíly v prospěchu žáka odstraněny prodloužením věku, ve kterém se rozhoduje o dalším vzdělávání. V úvahu bylo vzato i politické klima, které předcházelo školské reformy. Socioekonomické rozdíly se však zmenšily i díky poklesu dobrého prospěchu u žáků z výhodného socioekonomického prostředí. Jak jsou závěry studie využitelné pro organizaci vzdělávání v USA.

žák ; hodnocení žáka ; působení ; socioekonomický status ; rodinné prostředí ; prospěch ; politika ; školská reforma ; politika Evropské unie ; rozhodování ; Evropa

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/476113>

6.

Lernen an Biografien berühmter Persönlichkeiten : über das Potenzial fremder Biografien im Sachunterricht [Učit se z životopisů slavných osobností : o potenciálu neobyčejných biografii ve věcném vyučování] / Heike Wessels -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Grundschulunterricht Sachunterricht -- ISSN 1865-4991 -- Roč. 66, č. 4 (Dezember) (2019), s. 4-7.

Úvodní článek k číslu časopisu, jehož tématem jsou biografie osob, které vynikly v různých oblastech lidské činnosti. Učitelé vycházejí vstříc dětskému zájmu o neobvyklé, často vzrušující životní příběhy a úspěchy známých osobností. Autor článku přibližuje možnosti, jak pracovat s biografiemi ve 2.-6. postupném ročníku, zabývá se kritérii jejich výběru a nabízí didaktické postupy ve výuce.

základní škola ; věcné vyučování ; učitel ; zájem ; dítě ; učení ; biografie ; životní příběh ; osobnost ; úspěch ; výběrové kritérium ; výuka ; didaktika ; ročník 2-6

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/475987>

7.

Praktiken der Homogenisierung : soziale Choreographien im Schulalltag
[Postupy homogenizace : sociální choreografie v každodenním školním životě] / Cornelia Dietrich, Valerie Riepe -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Zeitschrift für Pädagogik -- ISSN 0044-3247 -- Roč. 65, č. 5 (2019), s. 669-691.

Příspěvek se věnuje otázkám homogenity ve školním prostředí. Děti jsou před počátkem školní docházky utvářeny domácím, rodinným prostředím; každodenním působením školy se pak stávají součástí homogenní skupiny. Tématem školní homogenizace se dosud zabýval jen omezený počet výzkumů. Ve své teoretické části se příspěvek věnuje různým koncepcím rovnosti; v praktické části pak představuje možnosti, jak na základě empirického přístupu zkoumat proces vytváření rovnosti ve školním prostředí. Vychází z konceptu sociální choreografie (A. Hewitt, G. Klein), který aplikuje na pedagogický výzkum. Analýzy vycházejí z pozorování běžného školního života - používají videozáznamy, školní fotografie a skupinové diskuse s dětmi.

školní život ; školní prostředí ; dítě ; rodinné prostředí ; empirický výzkum ; koncepce ; analýza ; teorie ; sociální výzkum ; pedagogický výzkum ; videozáznam ; fotografie ; diskuse ; skupina ; homogenizace

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/476021>

8.

Razvitije social'nogo intellekta staršich doškol'nikov sredstvami fizičeskoj kul'tury [Rozvoj sociální inteligence u starších předškoláků pomocí prostředků tělesné kultury] / I. Suškova, O. Loškareva -- rus -- Obsahuje bibliografické odkazy: 7

In: Doškol'noje vospitanije : organ Ministerstva prosvěščenija RSFSR -- ISSN 0012-561X -- Roč. 91, č. 11 (2019), s. 11-17.

Článek popisuje strukturu sociální inteligence a představuje výsledky její diagnostiky u starších předškoláků. Zmiňuje prostředky tělesné kultury, které mají pozitivní vliv na rozvoj sociální inteligence. Seznamuje s obsahem pedagogické práce u starších předškoláků a s vhodnými prostředky tělesné kultury k využití (besedy, cvičení, hry-soutěže, gymnastická cvičení, hry na

místě, dechová gymnastika). Na konci článku je prezentován vzorový plán na jeden měsíc pro potřebu dětských předškolních zařízení.

sociální dovednost ; inteligence ; diagnostika ; rozvíjení schopností ; cvičení ; gymnastika ; hra ; soutěžení ; působení ; Rusko ; sociální inteligence ; tělesná kultura ; dechová cvičení

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/476040>

9.

„Robototechnika“ : issledovatel'skij detskij projekt [Robotická technika : badatelský projekt pro děti] / S. Lapotnikova, Kamilla Rachimova -- rus -- Obsahuje bibliografické odkazy: 4

In: Doškol'noje vospitanije : organ Ministerstva prosvěščenija RSFSR -- ISSN 0012-561X -- Roč. 91, č. 11 (2019), s. 23-29.

Téměř každé dítě vlastní nějakou stavebnici. Stavebnice a robotická technika jsou si velmi blízké. Aktuálnost tohoto tématu je dána tím, že roboty vešly do životů lidí doma, na ulici, v dopravě, ve vesmíru. Článek informuje a projektu, ve kterém se děti zabývají roboty. Cílem je sestrojít robota ze stavebnice LEGO a povídat si o něm v mateřské škole. Jaké druhy robotů existují, na jakých principech pracují. Roboti - manipulátory, roboti - humanoidi, roboti na kolečkách, na pásech. Konstrukci robota z LEGO HUNA-MRT stavebnice vede dívka z posledního ročníku MŠ, vysvětlení a postup práce zachycen na fotografiích.

předškolní výchova ; mateřská škola ; projektová metoda ; projekt ; robotika ; stavebnice ; Rusko ; robot ; robotizace

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/476056>

10.

Taking Their Place : Educational Expansion and Inequality of Educational Opportunities - A Gendered Perspective [Rozšíření vzdělávání a rovnost vzdělávacích možností - genderová perspektiva] / Eyal Bar-Haim, Carmel Blank, Assaf Rotman -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Higher education policy -- ISSN 0952-8733 -- Roč. 32, č. 4 (December) (2019), s. 639-661.

Autoři zkoumají expanzi terciárního vzdělávání v Izraeli, ke kterému došlo po zavedení několika reforem v oblasti školství a pracovního trhu v polovině 90. let 20. století. Snaží se najít odpovědi na otázky: 1) jak ovlivnilo rozšíření vzdělávání rovnost příležitostí a 2) jak tuto změnu hodnotí muži a ženy zvlášť. Změny v oblasti rovnosti možností jsou zkoumány na základě izraelského sčítání lidu v letech 1995 a 2008 na všech úrovních vzdělávání. Výsledky ukázaly, že z rozšíření vzdělávání nejvíce profitovaly ženy z nižšího socioekonomického prostředí, které studovaly vysoké školy v magisterských studijních programech.

rovnost možností ; sociální nerovnost ; sociální znevýhodnění ; přístupnost vzdělání ; školská politika ; školská reforma ; výsledek výzkumu ; postsekundární vzdělávání ; vysokoškolské vzdělání ; trh práce ; gender ; pohlaví ; Izrael ; 1995-2008

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/476101>

11.

Teachers' attitudes towards ethnic minority students : effects of schools' cultural diversity [Postoj učitelů ke studentům z etnických menšin : vliv

kulturní diverzity školy] / Sabine Glock, Carrie Kovacs, Ineke Pit-ten Cate -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: British journal of educational psychology -- ISSN 0007-0998 -- Roč. 89, č. 4 (December) (2019), s. 616-634.

Výzkumy nerovností ve školách ukazují, že za nevýhodami studentů z etnických menšin stojí neobjektivní názory jejich učitelů. Postoje učitelů jsou explicitní nebo implicitní. Zkoumán byl vzorek studentů učitelství a vzorek učitelů z praxe. Byl jim předložen popis školy s fiktivním počtem etnických studentů a popis školy s aktuálním počtem etnických studentů. Následně vyplnili dotazník. Studenti učitelství, kteří si představili školu s vysokou rozmanitostí studentů vyjádřili větší míru negativního postoje k minoritním studentům, naopak učitelé z praxe, kteří pracovali s vysokým počtem etnických studentů, zaujímali méně negativní stanovisko a vyjadřovali větší entusiasmus pro výuku těchto studentů. Výzkum proběhl na německé vysoké škole.

etnická menšina ; postoj učitele ; student učitelství ; učitel ; handicap ; vysoká škola ; výzkum ; vztah učitel-student ; SRN

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/476086>

12.

Übersetzungskonflikte : zu einer kritisch-kulturwissenschaftlichen Pädagogik [Konflikty při překladu : ke kriticko-kulturně-vědecké pedagogice] / Nicolas Engel -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Zeitschrift für Pädagogik -- ISSN 0044-3247 -- Roč. 65, č. 5 (2019), s. 730-747.

Článek vychází z předpokladu, že příznakem naší doby je globální krize. Vyslovuje potřebu nalézt aktuální termíny pro analýzu pedagogických jevů. Vychází z reflexí Waltera Benjamina a Homi K. Bhabhy a jejich díla zabývajících se sdělitelností jazyka a kulturními diferencemi v jazyce. V překladu jednotlivých pojmů v oblasti edukace se musí odrazit současný společenský a vědecký kontext. Důležitá je skutečnost, že v procesu překladu samého vyvstávají nové otázky a ideje.

věda ; kritická teorie ; kulturní identita ; hermeneutická pedagogika ; překlad ; konflikt ; analýza ; globalizace ; jazyk ; sdělení ; diferenciacie ; pojem ; společnost ; výchovně vzdělávací proces ; otázka ; myšlení ; Benjamin, Walter, ; Bhabha, Homi K., ; Benjamin, Walter, ; homogenizace

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/476027>

13.

Vývoj počtu študentov vysokých škôl s osobitným zreteľom na študentov prírodných a technických vied na Slovensku [The development of the number of higher education students in Slovakia] / Roman Kollár -- slo -- Obsahuje bibliografické odkazy: 1

In: Academia : súčasnosť a perspektíva vysokých škôl -- ISSN 1335-5864 -- Roč. 30, č. 3 (2019), s. 18-28.

Príspevek vznikl na podklade statistických dat Centra vedecko-technických informáci SR (CVTI SR), oddelení vysokého školství. Oficiální statistiky CVTI

SR umožňují sledovat vývoj počtu vysokoškoláků prostřednictvím trojice indikátorů (počet přihlášených uchazečů, počet přijatých a počet zapsaných studentů na vysoké školy na Slovensku). Z analýzy dat vyplývá, že přibližně od roku 2008 celkový počet studentů vysokých škol klesá, přičemž tento závěr se týká i studentů přírodních a technických věd.

vysoká škola ; univerzita ; přechod ze střední na vysokou školu ; přijímací zkouška ; přijetí na vysokou školu ; zápis ; student ; statistická data ; analýza ; technická vysoká škola ; technické vědy ; přírodní vědy ; přírodovědné studium ; počet studentů ; Slovensko ; uchazeč ; 2008-2017

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/476001>

14.

What makes a good teacher? : the relative importance of mathematics teachers' cognitive ability, personality, knowledge, beliefs, and motivation for instructional quality [Co dělá dobrého učitele? : relativní důležitost kognitivních schopností, osobnosti, znalostí, postojů a motivace ke kvalitní výuce u učitelů matematiky] / Franziska Baier, Anna-Theresia Decker, Thamar Voss, Thilo Kleickmann, Uta Klusmann, Mareike Kunter -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: British journal of educational psychology -- ISSN 0007-0998 -- Roč. 89, č. 4 (December) (2019), s. 767-786.

Učitelé se liší kvalitou výuky. Výzkumy se zabývají otázkou, jak lze tyto rozdíly vysvětlit a jakým způsobem je možno nekvalitní výuku zlepšit. Málo výzkumů však zkoumá, jak se výuka učitelů liší vzhledem k předmětu, který vyučují.

Autoři této studie se zabývají právě tímto aspektem. Standardizovanými testy zkoumali charakteristiku učitelů (kognitivní schopnosti, osobnost, profesní znalosti, entuziasmus), výukové kvality těchto učitelů posuzovali žáci.

Výraznou podporou žáků v učení byly extraverze, entuziasmus, a pedagogické/psychologické znalosti. Jejich svědomitost a entuziasmus jsou důležité pro ukázněnost ve třídě. Za různorodost v kvalitě výuky je zodpovědná charakteristika osobnosti učitele.

výuka ; učitel ; osobnost ; působení ; vyučovací předmět ; kvalita vyučování ; psychologie ; znalost ; postoj učitele ; vztah učitel-žák ; SRN ; práce učitele ; rozdíl

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/476100>

15.

Why are the early elementary race/ethnicity test score gaps in science larger than those in reading or mathematics? : national evidence on the importance of language and immigration context in explaining the gap-in-gaps [Proč jsou v ranném testování větší rozdíly v přírodních vědách než v matematice a čtení mezi různými etniky/rasami? : svědectví národních (amerických) statistik o důležitosti kontextu jazyka a imigrace při

vysvětlování rozdílů /] / F. Chris Curran, James Kitchin -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Science education -- ISSN 0036-8326 -- Roč. 103, č. 3 (May), s. 477-502.

Cílem studie je pomocí statistických metod určit příčinu odchylky mezi výsledky testů z matematiky a přírodních věd v předškolním věku u různých etnických skupin. Etnické menšiny dle výzkumů mají horší výsledky v přírodních vědách než v matematice. Autoři se snaží statisticky identifikovat faktory vedoucí k této odchylce (zvědavost žáka, doba imigrace a jazyk rodiny, socioekonomické postavení atd.).

výzkum ; menšina ; přírodní vědy ; matematika ; čtení ; předškolní věk ; rodina ; sociální působení ; migrant ; etnická skupina ; rasa ; Spojené státy americké

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/476066>